

KORÁCH – Több kiváltság követelése

Korách Hetiszakasz tartalma קרח

Hetiszakaszunk – Korách (4Mózes 16:1–18:32.) – a nagy lázadást regisztrálja. Ezúttal nem kenyérért, húsért vagy vízért lázong a nép, hanem egy kiváltságos osztály tagjai, a kohániták követelnek maguknak még több kiváltságot, még több hatalmat, olyannyira, hogy kétségbe vonják Mózes autoritását és uralmának isteni eredetét. Az eredmény: a lázadókat, a levita Koráchot és társait elnyeli a föld, és a nép megdöbbenven veszi tudomásul, hogy az isteni türelemnek is van határa.

Korách zendülést szít, tiltakozva Mózes vezetői szerepe, valamint a köhuna („papság”) Áronnak és utódainak való odaítélése ellen. Csatlakozik hozzá többek között Dátán és Ávirám, Mózes két régi ellensége is. Velük együtt a közösség 250 előkelő tagja vesz részt a zendülésben. Felajánlják a szent füstölőszert, bizonyítandó a papi hivatásra való érdemességüket. Megnyílik a föld, és magába nyeli a zendülőket, és tűz emészt el a füstölőszert felajánlókat. – **4Mózes 16.**

Áron füstölőszer-áldozata elejét veszi egy következő csapásnak, amelyet azért érdemelnének ki Izrael fiai, mert Korách és csoportja pusztulása után

megvádolják Mózeszt és Áront Isten népének gyilkolásával. Ezek után Áron botja csodálatos módon kivirágzik, és mandulát terem, bizonyosságot adva arról, hogy főpapi kinevezése isteni elrendelés alapján történt. – **4Mózes 17.**

Isten megparancsolja, hogy a gabona-termésből, a borból és olajból, valamint a juhok és marhák elsőszülöttjeiből trumá-t (papi adományt), az elsőszülöttek kiválasztásáért öt ezüstpénzt, valamint más egyéb előírt adományokat kell adni a kohánitáknak. – **4Mózes 18.**

שבת שלום

Hetizakasz: Korách (קרח)

Két asszony- egyik a halálba vezette, másik megmentette a férjét

A hetizakaszunk elmeséli a Mózes hatalma elleni lázadás drámai történetét. Korách, Mózes unoka-testvére lázadást szított Mózes és Áron ellen, mert magának akarta a főpapi tisztséget. Korách jól képzett, szellemi ember volt, a tiszteletre méltó Lévi törzs tagja. Mi vitte rá, hogy egy ilyen ostoba és vakmerő felkelést szítson?

Koráchnak sok követője volt, egy közülük On, Pelet fia. Az utolsó pillanatban On visszalépett a konfliktustól, ezzel megmenekült Korách és társainak szörnyű sorsától. **Mi mentette meg őt?**

Áldott emlékű bölcseink azt állítják, hogy mindkét esetben nő volt a színpalak mögött, aki felelős volt a férje sorsáért. Korách felesége becsvágyó volt és mélységes ellenszenvvel figyelte, hogy férjét – bár kétségkívül tehetséges és képzett ember – nem választják meg fontosabb tisztségekre. Rámutatott a tényre, hogy míg Mózes magának és testvérének, Áronnak a legjobb szerepeket osztotta, addig férjének, Koráchnak nem adott vezetői pozíciót.

Ez a mély ellenszenv átragadt Koráchra, aki a lázadás vezetőjévé vált. Ahogy a hetizakaszban le van írva, végül az ő és követői számára szörnyű vége lett a lázadásnak. **És mi lett Onnal?** Ő Korách követőjeként kezdte, de a felesége megértette, hogy hibát követ el.

A Midrás szerint eltökélt szándéka volt, hogy megakadályozza férjét a Koráchhoz való csatlakozásban. Elbeszélgetett a férjével, és meggyőzte, semmi értelme a tervezett lázadásban részt vennie. Még azt is sikerült elérnie, hogy a lázadás két másik vezetője ne kényszeríthesse Ont a részvételre. Ezzel megmentette a férjét és egész családját a pusztulástól.

Ez a történet a női erő egyik aspektusát mutatja be nekünk: a meggyőző erőét. Sok más tórai történet, köztük Ádám és Éváé ismétli és hangsúlyozza ezt az elgondolást. Egy olyan nyitott társadalomban, mint a mienk, az embereket meg kell győzni arról, hogy mi a helyes, nem csupán erővel az úton tartani őket. Ebben a korban kiemelten fontos ennek a meggyőző erőnek a jelentősége. Ez az erő gyengéd, nem szerez autoritást magának, ami nagyon különbözik a régebbi korokban tapasztaltaktól.

Egy másik aspektusa a női létnek még ennél is mélyebb. Beszélnek, hogy a nők képesek átlátni a hazugságon és megtévesztésen, és felismerik a helyes és jóra vezető utat. Ez is sok tórai történetben megjelenik, például Sárával, Mirjámmal, és sok más nővel kapcsolatban. A bölcsek azt mondják az Egyiptomi rabszolgaságban élő nemzedékünkről, hogy a férfiak kétségbeestek, és a pusztulásra készültek, de a nőknek hitük és reményük volt, és sikerült fenntartaniuk a zsidó népet, így nekik köszönhető a felszabadulás.

Miért van a nőknek ez a különleges érzékük? A Talmud szerint többletbölcsesség adatott a nőkbe. Ez égi adomány. A nőknek különleges szellemük van. A Lubavicsi Rebbe szerint épp úgy, ahogy az egyiptomi szabadulás nemzedékében, a mostani Messiásra váró időkben is a zsidó nők érdeme lesz a megváltás. Ez az abszolút nőiesség dimenziója.

Cháim Shaul Glitzenstein rabbi

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!

Hurwitz Sholom: Az építő vitatkozás

Kórách hetiszakaszának eleje azzal az állítással indul, hogy Kórách fellázadt Mózesnek a zsidó népen belül betöltött kiemelt szerepe és rangja ellen. **„Ez elég legyen nektek! Mert hisz az egész község, mindannyian szentek és közöttük van az Örökkévaló; miért emelkedtek hát ti az Örökkévaló gyülekezete fölé?”**

Kórách a helytelen vitatkozás sztereotípiája

Kórách Mózesrel való szembefordulása és civódása az idők során klasszikus mintájává, mintegy modelljévé vált a heves és indokolatlan, az igazságot nem szem előtt tartó, azt kideríteni nem szándékozó vitatkozásnak, civódásnak. A Talmud szerint ténylegesen létezik egy tiltás, miszerint ne legyünk olyanok, mint Kórách és az ő követői, ami az általános értelmezés szerint a céltalan vitatkozás, okoskodás tilalma.

A mulandó és az örök értékű viták

Az Atyák bölcs tanításaiban (5:17) is hasonló értelmű tanítást olvasunk: **„Minden vita eredménnyel zárul, amelyet önzetlenül, Isten nevében folytatnak. A meddő vita, amely nem Isten nevében zajlik, nem ér el hatást. Az elsöre példa Sámáj és Hilél disputája, míg az utóbbit Korách és gyülekezete példázza.”**

A kommentátoroknak sok fejtörést okozott ez a Misna. Miért magasztaljuk fel az isteni ihletettségu vitát és tulajdonítjuk neki a sikeresség, a tartósság érdemét, és ugyanakkor miért viszonyulunk rosszul a mester-séges vitákhoz, a mulandóság bélyegét sütve rá? Nem kétséges hát, hogy a vita nem több mint egy valamiféle szükséges rossz, amely segít egy valódi eredményt találnunk, de legalábbis valamiféle semleges eszköz, melynek révén választ találhatunk kérdéseinkre?

A logika szerint az értelmetlen vita sorsa nem lehet más, mint hogy az is marad, vagyis nem szül egyebet, mint újabb vitákat és tartós megosztottságot. Amikor egy vitában az ember egoja képezi a vita alapját, akkor ilyenkor a vitapartner véleménye teljesen kirekesztődik, s az ember kizárólag a saját verzióját sulykolja, nem törődve a bizonyítékokkal, amelyek az ő véleményének ellenkezője mellett szólnak. Nem is kétséges, hogy az efféle vita nem oldódik meg, marad, ami volt — vita. Akkor hát miért hangoztatja a Misna az őszinte és isteni ihletettségu vita sikerét és eredményének maradandóságát s egyúttal a nem őszinte intencióju vita rövid életűségét?

E problémára adott klasszikus válaszok közül, íme kettő: (1) A nem őszinte vita eljelentéktelenedik, nem állja ki az idő próbáját, hamar feledésbe merül, míg ellenben a valódi és őszinte vita jelentősége és helytálló mivolta túléli önmagát és a későbbi korok számára is igazságot hordoz. (2) A Misna nem a vita, hanem a vitatkozó felek intencióinak tartósságát, maradandóságát magasztalja. Ahol őszinte vita folyik, ott a vitapartnereknek kölcsönösen az igazság keresése a célja, s ezért az igazság megtalálásakor mindkét felet az elégedettség érzése tölti el, függetlenül attól, hogy melyikük véleménye bizonyult helyesnek.

Minden vélemény Istentől származik

Még a járatlanabbak is azonnal észrevehetők, milyen gyakorisággal olvashatunk eltérő véleményekről a talmudi elemzésekben, vizsgálódásokban, hiszen az alternatív álláspontok a talmudi irodalom teljes spektrumát áthatják. Tekintve, hogy valóban ez a helyzet, magától értetődően vetődik fel a kérdés, miképpen lehetünk biztosak abban, hogy az irányadóként elfogadott vélemény valóban helyes és hiteles magyarázata a Szentírásnak vagy bármely kérdésnek, amely éppen az adott vita tárgyát képezi?

A Talmud kifejti, hogy ez nem egy releváns probléma, hiszen a Talmudban megörökített viták teljes skálája mögött maga az Örökkévaló áll, vagyis azok mindegyike az isteni kinyilatkoztatás egyenrangú kifejeződései. A Talmudból megtudjuk, hogy amikor Isten átadta Mózesnek a Tórárt, a Talmudban később megörökítendő összes eltérő vélemény is elhangzott, vagyis átadásra került. Éppen ezért bármelyik verzió és nézőpont is lett perdöntő a sok közül, az mindenképpen helyes.

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!

Hurwitz Sholom: Az építő vitatkozás

Hetven nyelv és hetven vélemény

Ez a rugalmasság és sokoldalúság pedig abban a tényben gyökerezik, hogy a Tórát Isten adta nekünk, s mint ilyennek, megvan az a képessége, hogy szinte végtelen formában fejezze ki magát. A Talmudból ugyanakkor azt is megtudjuk, hogy a Tóra hetven különböző nyelven lett kinyilatkoztatva. A Bölcsek szerint a világban mindenkor létező összes nyelvnek hetven nyelv képezi az alapját. És a Tóra azért lett mind a hetven nyelven kinyilatkoztatva, hogy mindenki a saját nyelvén érthesse meg annak tanításait, anélkül, hogy fordításból kelljen megismernie azokat. Ha a Tóra nem lett volna már eleve mindenkinek a maga nyelve szerint, hanem csupán a szent nyelven kinyilatkoztatva, akkor, noha fordításból is meg lehet érteni annak jelentését, mégis idegenül hatna az ember természetes gondolkodásmódja számára. Mivel azonban a Tórát már eleve mindenki a saját nyelvén kapta meg, ezért a tartalma mindenki számára természetesen hat, s mint ilyen, mélyen, jelentésgazdagon és őszintén vagyunk képesek a magunkévá tenni. Ezért is foglalja magában a Tóra az összes lehetséges véleményt. A Tóra elismeri, hogy az emberek igen sok színűek nézeteikben és gondolkodásmódjukban. Ezért, ha a Tóra homályosan, bizonytalanul lett volna megfogalmazva, a legitim igazságok tömegét téve így módon lehetségessé, annak internalizálása az ember személyes perspektívájába hasonló lenne egy valamilyen fogalmi fordításhoz, hiszen az idegen lenne az ember személyisége, gondolkodásmódja számára. Ezért minden egyes, a különféle személyiségtípusokra jellemző vélemény külön is el kellett hangozzék, hogy a Tórának az a bizonyos aspektusa teljesen valóságosnak hasson ama vélemény számára.

A Tóra személyes értelmezése

Így aztán ha valaki teljes jóhiszeműséggel és valódi, megértésre irányuló érdeklődéssel tanulmányozza a Tórát és a rabbinikus szövegeket, akkor, amennyiben felvillan lelkében egy gondolat igazsága, amely egy a szöveg jelentésével kapcsolatos szilárd és jól megalapozott meggyőződésben gyökerezik, akkor az illető bizonyos lehet abban, hogy egy olyan igazságra talált rá, amely egyedül az övé. Biztos lehet abban, hogy meghallotta a Tórának azt a hangját, amelyet kizárólag az ő füle hallhat csak meg, lehetővé téve számára így módon a Tórának az ő személyes tudatába való integrálását. Ezért aztán nem kell meglepődnünk, látván az eltérő vélemények és nézőpontok azon tömegét, amelyek végigkísérik a zsidók történetét. Ennek oka ugyanis az, hogy a vita nem csupán egy megtört, de még csak nem is csupán valami támogatott dolog, hanem egyenesen egy olyan tevékenység, amely elengedhetetlenül szükséges ahhoz, hogy a Tórát az egyes ember személyes, egyéni lelkének szerves részévé tegye.

Ez már megmagyarázza, hogy a valódi vitát miért magasztalja a Misna maradandósága miatt. Mivel a valódi vita egy a személyiségtípusok valódi különbözőségéből fakadó melléktermék, ezért az mindig is igaz volt és mindig is igaz marad azon személyiségtípus számára. Maradandósága éppen őszinte, valódi mivoltából fakad. Ezzel szemben a nem őszinte, vagyis a nem valódi vita nem az ember természetes énjét illető meggyőződésből, hanem felszínes tényezőkből fakad, s mint olyan, amikor a felületes tényező elmúlik a vita mögötti érvelések is feledésbe merülnek.

Ez megmagyarázza, hogy az „Atyák bölcs tanításai” -ban a Misna miért magasztalja a Hilél és Sámáj közötti vitákat, mint olyanokat, amelyek őszinték, valódiak és ezért egyben maradandók is, szemben Kórách-hal és az őt követők gyülekezetével, akiknek vitája rövidéletű volt.

Kórách tévedése

Kórách és Mózes vitájának középpontjában a különbségtétel áll. Kórách Mózes elleni lázadása a zsidók közötti különbségtételben gyökerezett. Kórách azt állította, hogy Izrael fiainak „**egész közössége szent**”, miért kelene tehát Mózesnek vezető szerepet játszania közöttük, miért kell a kohanitáknak és a lévítáknak eltérő feladatot adni, miért ne létezhetne egy mindenki számára egyformán érvényes normarendszer?

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!

Raj Tamás:

Bibliaiskola

Ki és mi a názir?

Az Ókori keleten és ezen belül az ókori Izraelben szinte mindenki hitt a fogadalom erejében, s ha szükség volt rá, éltek is vele: fogadalmat tettek Istennek, annak érdekében, hogy sorsukat befolyásolják, vagy hálájukat kifejezzék vele. Olykor súlyos kötöttséget is vállaltak, de sohasem olyat, amivel maguknak vagy másoknak árthattak volna.

A leányok fogadalmához az édesapa, az asszonyokéhoz a férj tudomásul vétele kellett, mert az otthon a nők birodalma, de a család közös tereuma volt. A fogadalmat általában az illető maga vállalta, de az édesanya még születendő gyermekére is vállalhatta kötelezettséget.

A fogadalmas bibliai neve, a **názir (régiesen nazireus)** arra utal, hogy fején levelekből **font koszorút (héberül nezer)** viselt. A fogadalmi idő legalább 30 nap, általában 1-3 hónap volt, de megesett, hogy valaki egész életére elkötelezte magát. Ilyenek voltak az időszámításunk kezdete körül, a Holt-tenger vidékén élt **esszéusok (= gyógyítók)** is, akiket egyesek a későbbi keresztény szerzetesek előfutárjainak tartanak. Ez azonban nem felel meg a valóságnak, mert a **názirok** általában egymástól független személyek voltak, nem vonultak vissza és nem vonták ki magukat a társadalmi életből, s ha mégis csoportot alkottak, mint az **esszéusok**, a kitör sem valamiféle vallási rendet, inkább politikai pártot képeztek Izraelen belül.

A **názir** fogadalmának teljes ideje alatt nem ihatott semmiféle szeszes italt, még a szőlőből készült ételeket sem ehette, nem vághatta le haját, és nem borotválkozhatott. Halotthoz nem érhetett, még a rokonai holttestéhez sem. Ha fogadalmát (például egy váratlan haláleset miatt) megszegte, - a Tóra előírása szerint - áldozatot (egy pár gerlét, vagy galambfiókapárt) mutatott be a Szentélyben, az egyiket bűn-, a másikat **égőáldozatul**, továbbá egy bárányt **vétékáldozatul**. Fogadalmi idejét ilyen esetben újra kellett kezdenie. (**Vesd össze Mózes IV könyve 6. fejezet 1-13. vers.**)

A Talmud szerint mindezek az előírások az örök **názirra** nem vonatkoztak. Aki számára a fogadalmi idő letelt, különféle áldozatokat kellett bemutatnia, majd a pap (**a kohén**) által levágott haját is a tűzbe vetették.

Gyermekkorától fogva **Sámuel próféta** is **názir** volt, mert anyjának, **Hannának** hosszú időn át nem született fia, ezért felkereste az **Örökkévaló Szentélyét**, és ott szent fogadalmat tett: „**Elkeseredett lelkű volt, és imádkozott az Örökkévalóhoz, és sírva sírt. Fogadalmat tett, és így szók: Örökkévaló, seregek Ura, ha meglátod szolgálólányod nyomorúságát, megemlékezel rólam, és nem felejtess el engem, és férfi**

Raj Tamás:

Bibliaiskola

utódot adsz szolgálóleányodnak, felajánlom őt az Örökkévalónak, egész életében nem fogja borotva érni az ő fejét” (Sámuel I. könyve 1. fejezet 10- 11. vers). Fogadalmát **Hanna** be is tartotta, így hároméves korától az ifjút **Silóban**, ahol akkor a **Szentély** állt, **Éli főpap** nevelte.

Hasonlóképpen tettek fogadalmat **Sámson** szülei is, **Manóah** és felesége, mielőtt a várva várt gyermek megszületett volna. A Szentírás szerint tehát **Sámson** egész életében **názir** volt, ezért nem vágathatta le haját, és ezért nem ihatott szeszes italt. S ez a fogadalom adott erőt az óriástermetű hősnek tettei véghezvitelében. Mint tudjuk, a **Dán** törzséből való **Sámson** a filiszteusok ellen harcolt, de filiszteus lányt szeretett.

Ez lett a végzete: **Delila** elárulta őt, megtudta, hogy — úgymond — a hajában van az ereje, álmában levágta **Sámson** haját, akit így már fogságba ejthetett az ellenség. Megvakították, s mivel az ereje továbbra sem volt csekély, malomkövet húzattak vele.

Végül egy gyermektől megtudja, hogy ismét kinőtt a haja, ezt az isteni megbocsátás jeleként értelmezte, és utolsó erejével bosszút állt kínzatásáért: a két tartóoszlop elrántásával, amelyhez kötözték, magára és az ünneplő tömegre döntötte a filiszteus szentélyt. „Több ellenségét ölte meg (így) halálával, mint életében” (Bírák könyve 16. fejezet 30. vers).

Ám valóban a hajában volt-e **Sámson** ereje?

Delila csak úgy vághatta le titokban, ha előbb megitatta, s mivel aki életében egyetlen kortyot, de még mustot sem ivott, nem sok kellett ahhoz, hogy részeg álmában **Delila** azt tegyen vele, amit csak akar.

Sámson ereje tehát nem a hajában, hanem a fogadalmában volt, amelyet az első korty itallal megszegett.

LITTNER GYÖRGY: MÓZES ÉLETE MAI SZEMMEL

AZ ÖRÖKKÉVALÓ TANÍTÁSAI

Izrael népe hosszú ideig táborozott a Szináj hegy lábánál elterülő síkságon. Itt történt a nép megszentelése, a Tízparancsolat kihirdetése, az aranyborjú bálvány imádása, a két kőtábla birtokba vétele, a Szent Sátor megépítése és felavatása, Áron két fiának halála, és az Örökkévaló tanításai Mózes és Áron számára. A tanítás még nagyon sokáig tartott, hiszen itt fektette le az Örökkévaló a zsidó élet ma is érvényes törvényeit. Minden vallásban az emberek szerkesztik meg a vallásuk alapjait, a törvényeit, a rendeleteit és a szertartásaikat. Az egyetlen vallás az, ahol maga az Isten alkotta meg a legkisebb részleteket is a vallás gyakorlására: a zsidó!

„És szólt az Örökkévaló Mózeshez és Áronhoz mondván nekik: Szóljatok Izrael fiaihoz mondván: Ezek az állatok, amelyeket ehettek.”

Valójában a vándorlás alatt csak mannat ettek, az állatok fogyasztására majd csak az Ígéret Földjén lesz lehetőség. Ez lett a mai kóserságunk alapja, részletesen meg lett határozva, hogy melyik állat kóser, és melyik tréfli.

A második témakör a szülés és a fiúk körülmetélése a nyolcadik napon, valamint az anya szülés utáni tisztulásának a szabályai. Részletesen ismerteti a betegségeket, a betegek elkülönítését, és a gyógyulásuk utáni visszatérésüket a közösségbe.

Következtek a nemi élet szabályai, ahogyan azt a mai Magyarországon kijelentették: a család az egy férfi és egy nő! Valószínűleg olvasták a Tórát, mert ezt a szabályt az Örökkévaló találta ki. Tilos a meztelenkedés, a nudizmus, tilos a vérrokonokkal való szex, tilos a nőkhöz közeledni a menstruációjuk idején, férfi a férfivel ne közösüljön:

„És ha egy férfi férfival hál, amint hálnak nővel, utálatosságot követtek el mindketten, ölessenek meg, vérbűn van rajtuk.”

Szelídebb tanítások következnek, emlékezteti őket arra, hogy miután Mózes megszentelte a népet és meghallgatták a Tízparancsolatot szentekké váltak, kötelesek megőrizni a szentséget:

Szentek legyetek, mert szent vagyok Én, az Örökkévaló a ti Istenetek.”

Figyelmezteti a népet a Tízparancsolatban elhangzott kötelességeikre, az idegenek szeretetére, valamint elhangzik a máig is érvényes figyelmeztetés:

„Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat.”

LITTNER GYÖRGY: MÓZES ÉLETE MAI SZEMMEL

Felsorolta Izrael ünnepeit: a minden héten érvényes szombati pihenőnap megtartását. A peszáchot, az egyiptomi rabszolgaságból való megszabadulás és a kovásztalan kenyerek ünnepét, ami hét napon át tart. Az ünnep másnapjától kell számolni a napokat hét teljes héten keresztül. Az ötvenedik napon tartásuk meg a Savuotot, a hetek és a zsengek ünnepét. A Ros Hasana a szent gyülekezés napja, majd tíz nap múlva következik az Engesztelés ünnepe a Jom Kippur:

„Szent gyülekezés legyen ez nektek és sanyargassátok a lelketeket, mert az engesztelés napja az, hogy engesztelést szerezzenek számotokra az Örökkévaló a ti Istenetek színe előtt.”

Öt nap múlva következik a Sátrak ünnepe a Szukajsiz. Hét napon keresztül sátorban kell lakni annak emlékére, hogy Izrael népe negyven évig a sivatagi vándorlások alatt sátrakban éltek:

„És kihirdette Mózes az Örökkévaló ünnepnapjait Izrael fiainak.”

A történelem folyamán a zsidók többféle irányzatot kezdtek el követni. Megszűnt az egység, különféle felekezetek alakultak. Volt közöttük a szaduceus, az egyetlen, aki szó szerint értelmezte a Tórát, nem fogadott el semmi más tanítást és kizárólag csak azokat az ünnepeket tartották meg, amiket az Örökkévaló elrendelt. Sajnos kizárólag a vallásban ragaszkodtak a Tóra minden egyes szavához, a civil életükben rossz útra tértek, és meg is szűnt a létezésük. A zsidók önmaguktól kiegészítették Izrael ünnepeit, leginkább történelmi eseményekkel. Ilyenek a Chanukka, a Purim, a Tubisvat, a Tisaböáv a Függetlenség napja, de ezek nem Tórai ünnepek.

Az Örökkévaló figyelmeztette Mózeset és Áront az Ígéret Földjének kímélésére. Minden hetedik évben hagyják parlagon a földjeiket, pihenjen a föld is.

„Amidőn bementek az országba melyet adok nektek, akkor tartson az ország szombatot az Örökkévalónak.”

Ezek a tanítások, amiket felsoroltam, csak a töredékei annak, amit az Örökkévaló Mózesnek és Áronnak mondott. Természetesen nem egyszerre, hanem részletekben hangzott el a tanítás. Közben a táborban éltek a megszokott életüket, és mikor az Örökkévaló hívta őket akkor bementek a Találkozás Sátrába. A Színáj síkságon való tartózkodás így évekig is eltarthatott.

A következő számban folytatjuk a kalandot....

A héber betűk titkai

KUF (ק)

A héber ábécé tizenkilencedik betűje, számértéke: 100.

A **kuf** formája a **hé-hez** hasonlít. Amíg a **hé** a szentséget szimbolizálja, addig a **kuf** a **klipát**, a tisztátalanságot. Mindkét betűnek három vonala van, két függőleges és egy vízszintes. Ez a három vonal ábrázolja a gondolatot, a beszédet és a cselekvést. Azonban, míg ez a három vonal a **hé-nél** tiszta gondolatokat, szent beszédet és a micvéket jelenti, addig a **kuf-nál** tisztátalan gondolatokat, világias beszédet és gonosz tetteket szimbolizál. A **kuf** baloldali vonala lefelé nyúlik, mely olyan illetőre enged következtetni, aki túlmegy a Tóra által megadott határokon, tiltó parancsolatokat szeg meg.

A **kuf** felső része egy rés, ellentétben a **dálet**-tal, mely a **hé** része. Ahogy az előzőekben mondtuk a **dálet** és a **rés** közötti különbség a **jud**, mely a **dálet** jobb felső sarkában helyezkedik el és az Örökkévalót szimbolizálja. Ezt figyelembe véve a **hé** szentsége és a **kuf** tisztátalansága még szembe ötlőbb

A **Zohár** a **kuf-ot** és a **rés-t** a hazugság és a tisztátalanság betűinek nevezi. Ha a **kuf-ot** és a **rés-t** egymás mellé helyezzük egy héber szót kapunk, קר / **kár** / **hideg**. A hidegség, a tisztátalanság és a halál megfelelője, a meleg teljes ellentéte, mely élet és szenvedély. A hidegség az Istenhez való közelség teljes hiánya, elválasztottság. Ha megfordítjuk a sorrendet és fordítva írjuk le a két betűt, kapunk még egy héber szót: רק / **rék** / **üres**. Az **1Mózesben (37:24.) olvassuk**: „...a gödör üres volt, nem volt benne víz”.

RÁSI ezt úgy magyarázza, hogy kígyók és skorpiók voltak a gödörben, bár a Tóra nem említi szó szerint. Miért? RÁSI egy kérdéssel válaszol: Nem nyilvánvaló, ha egy gödör üres, akkor nincs benne víz? A tény, hogy a Tóra mégis említi, arra tanít minket, hogy kígyók és skorpiók voltak benne. A Tóra a víz szimbóluma. Tóra nélkül méreg és pusztulás van.

A **kuf számértéke 100**. Ez szintén a halálra utal. A Talmud megemlíti, hogy Dávid királynak naponta száz katonája pusztult el egy járvány során. Dávid könyörgött az Örökkévalóhoz, melyre az Örökkévaló válasza az volt, hogy napi száz áldás elmondása szükséges ahhoz, hogy hatástalanítva legyen a száz haláleset. A napi száz áldásra egy másik versben is van utalás, a **5Mózes 10:12-ben**: „Mit (mo) kíván az Örökkévaló, a te Istened tőled?”

A „mit” szó, héberül מה / **mo** úgy is olvasható, hogy מאה / **méá**, vagyis száz. **Mit kér az Örökkévaló?** A napi száz áldás elmondását! A napi száz áldásban benne van az **Ámidá** tizenkilenc áldásának napi háromszori elmondása, a reggeli ima további huszonhat áldása, továbbá az esti ima áldásai és az étkezés, különösen a kenyérevés előtti- és utáni áldások, vagy a kézleöntésre elmondott áldás. Így nem nehéz elérni a napi százat. A száz a halált jelenti azonban, ha valaki elmondja a napi száz áldást, ezt a negatív tendenciát hatástalanítani tudja.

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!

A héber betűk titkai

KUF (ק)

A héber ábécé tizenkilencedik betűje, számértéke: 100.

A kuf jelentése majom (kof).

A majom egy imitátor, utánozó. A **kuf** szintén utánoz, a **hé**-t utánozza. A Zohár elmondja, hogy a világ teremtésekor minden betű megjelent az Örökkévaló előtt és kérte, hogy vele kezdődjen a teremtés. A sin betű is megjelent, azonban az Örökkévaló elutasította, mert a hazugság szava, a **שקר / seker** vele kezdődik, annak ellenére, hogy a sin a szent betűk közé tartozik. Miért van szükség a **kuf-nak és a rés-nek**, melyek a tisztátalanság betűi, a sin-re, a szentség egyik betűjére? Mert a hazugság nem áll meg önmagában, valamennyi igazságtartalomra szükség van ahhoz, hogy hihetővé váljon, különben nevetség tárgya lenne.

Az ember feladata a hazugság szavát, a **שקר / seker**-t egy másik szóvá, a **קרט / keres-re**, deszka alakítani. A sivatagi Sátorszentély falai deszkákból, **קרשים / kerásim**, épültek fel. A Tóra elmondja, hogy ezek a deszkák sitim fából készültek. A Midrás felteszi a kérdést, hogy lehet az, hogy a sivatagban a zsidók sitim fát találtak? A válasz, Jákob ősatya előre látta, hogy szükség lesz sitim fákra, ezért mielőtt lement volna Egyiptomba, 210 évvel a kivonulás előtt, elültette őket. **Miért pont sitim fát?** A **שיטים / sitim** szó a héberben a **שטות / stut / bolondság** szavához hasonlít. A Talmud azt állítja, „**valaki nem vétkezik anélkül, hogy a bolondság szelleme belé ne költözne**”. Más szavakkal, egy zsidó soha nem akar vétkezni Isten ellen, a bolondság szelleme az, ami ráveszi erre.

A **Miskán**, a sivatagi sátor kapcsán azt is megtanulhatjuk, hogy a bolondság szelleme áttranszformálható az értelem fölötti világ „**bolondságává**”. Ez azt jelenti, mikor valaki saját korlátain, kényelmén, lehetőségein, a racionalitások felett szolgálja az Örökkévalót, mely olykor a kívülálló számára bolondságnak tűnhet.

A hanukai gyertyák meggyújtásának háláchája erre világít rá: A Talmud azt mondja, akkor kell meggyújtani a hanukai gyertyákat, mikor már besötétedett, és addig van rá lehetőség, amíg az emberek az utcán járnak. Itt a „**láb / רגל / regel**” kifejezés szerepel. Mi van kinn az utcán, a piacokon? Lábak kavalkádja, sok minden. A **kuf** egyik vonala a megengedett határon túlnyúlik, mely a Tóra szintje alatti, tisztátalan világ. A piacok a káosz, zűrzavara helyei, ahol az isteni jelenlét alig található meg. A hazugság helyén ezért a haunkai gyertyák meggyújtásával fény és öröm jelenik meg. Így lehetséges a tisztátalan „**láb**”-at, a **kuf**-ot, felemelni a szentség szintjére.

Forrás: (tfilin)

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!

EMBERBARÁT HETILAP NAGYFUVAROS ZSINAGÓGA

ב"ה

ב"ה

NAGYFUVAROS UTCAI TEMPLOMKÖRZET IMAREND JÚNIUS 1 – 30. KÖZÖTT

1.	csütörtök		7,00	19,00	12.	
2.	péntek	₪ 20,15	7,00	19,00	13.	
3.	szombat	NÁSZO	vége: 21,35	8,00	20,45	14.
4.	vasárnap		8,00	19,00	15.	
5.	hétfő		7,00	19,00	16.	
6.	kedd		7,00	19,00	17.	
7.	szerda		7,00	19,00	18.	
8.	csütörtök		7,00	19,00	19.	
9.	péntek	₪ 20,21	7,00	19,00	20.	
10.	szombat	BEHÁÁLOTCHÁ	vége: 21,42	8,00	21,00	21.
11.	vasárnap		8,00	19,00	22.	
12.	hétfő		7,00	19,00	23.	
13.	kedd		7,00	19,00	24.	
14.	szerda		7,00	19,00	25.	
15.	csütörtök		7,00	19,00	26.	
16.	péntek	₪ 20,25	7,00	19,00	27.	
17.	szombat	SLÁCH LECHÁ	vége: 21,46	8,00	21,00	28.
		<i>Újhold hirdetés</i>				
18.	vasárnap	<i>Jajm Kippur Kótajn</i>	8,00	19,00	29.	
19.	hétfő	<i>Újhold 1.</i>	7,00	19,00	30.	
20.	kedd	<i>Újhold 2.</i>	7,00	19,00	1.	
21.	szerda		7,00	19,00	2.	
22.	csütörtök		7,00	19,00	3.	
23.	péntek	₪ 20,26	7,00	19,00	4.	
24.	szombat	KORÁCH	vége: 21,48	8,00	21,00	5.
25.	vasárnap		8,00	19,00	6.	
26.	hétfő		7,00	19,00	7.	
27.	kedd		7,00	19,00	8.	
28.	szerda		7,00	19,00	9.	
29.	csütörtök		7,00	19,00	10.	
30.	péntek	₪ 20,26	7,00	19,00	11.	

S

Z

I

V

Á

N

T

Á

M

U

Z

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!

Ismeretlen zsidók nyomában XXXVI. Jacobi Viktor

Jacobi Viktor (Budapest, 1883. október 22. – New York, 1921. december 12.) magyar zeneszerző.

Budapesten született zsidó családban. Édesapja a páncélcsehi (Szolnok-Doboka megye) születésű dr. Jacobi Sámuel „Samu” (1844–1913) ügyvéd, a Pesti Sakk-kör alapítója, tiszteletbeli elnöke és a lovasberényi születésű Brachfeld Vilma (1850–1896) voltak, akik 1878. június 12-én Budapesten kötöttek házasságot.

Már gimnazistaként sikereket ért el szerzeményeivel. Zenei karrierje akkor kezdődött, amikor a Markó utcai reáliskolában megszervezte az iskola zene- és énekkarát.

A Zeneakadémián a Brahms-követő mester, Koessler János tanítványa volt, legalábbis bizonyíthatóan két tanévet (1903/4 és 1904/5) elvégzett itt. Egy évfolyamon tanult Kálmán Imrével, Szirmai Alberttel és Weiner Leóval.

Jacobi a kezdet kezdetétől a könnyű műzsának hódolt. Még a zeneakadémiai diákévek alatt megkomponálta az 1904. december 17-én bemutatott első színpadi művét, *A rátartós királykisasszony* című operettet, amelyet nagy sikerrel adtak elő a régi Népszínházban.

A századforduló névmagyarosítási hullámának hatása alatt *Jakabfi* néven jegyezte ezt a darabot. A nagy siker következményeként két tanév után ott hagyta az akadémiát, és az addig megszerzett tudással belevetette magát az operettkomponálásba. Ettől kezdve majdnem minden évben egészen 1914-ig, egy-egy újabb sikeres operettel jelentkezett, rendszerint Martos Ferenc szövegére.

A következő években megírta a *Tengerszem tündérét*- Tary Zoltán szövegére –, a Magyar Színház számára, azután Martos Ferenc szövegkönyvére *A legvitézebb huszárt* és a *Tüskerózsát*. 1911-ben a Király Színházban adták elő Jánoskát Fényes Annuskával óriási sikerrel. Szerénységét mutatja, hogy a Jánoska előadásainál nem mert bemenni a színházhoz. Csak telefonon érdeklődött, hogy elfogytak-e a jegyek s a közönség tapsol-e a zeneszámok után.

Első darabjai a Király Színházban uralkodó magyaros daljátékízlésnek igyekeztek megfelelni, majd a nemzetközi sikerek reményében a nyugati stílus, de nem az aktuális osztrák–magyar operett irányába orientálódott: az angolszász világ felé tekintett, dzsesszes elemeket kezdett használni. Ezek meg is hozták a várt eredményt. Legnagyobb sikerei következtek: a *Leányvásár* és a *Szibill*. A *Leányvásárt* végighallgatta George Edward londoni színiigazgató, akinek annyira megtetszett az operett és ennek tökéletes művészi előadása, hogy a darabbal együtt magával vitte Londonba a komponistát és az primadonnát, Petráss Sárít is, ahol a Daily's Theatre-ban ötszázszor játszották a darabot.

Londonból visszatérve Bródy Miksával és Martossal megírta a *Szibillt*, melyet 1914 februárjában adott elő a Király Színház. Ezután az előadás londoni próbáira utazott, és ott a bemutató előkészítésével foglalkozott. Ekkor azonban kitört az első világháború. Ezután már, mint ellenséges állam polgárát kiutasították a brit fővárosból. Londonban Jacobit nagyon szerették, így sikerült elérnie azt, hogy kiengedjék az internálásból, és az angol kormány kivételes engedélyével Amerikába utazhasson.

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!

Ismeretlen zsidók nyomában XXXVI. Jacobi Viktor

Itt kezdődik Jacobi amerikai karrierje. New Yorkban telepedett le, és pár év alatt az Egyesült Államok legelső zeneszerzői közé került. Hazai színpadi sikerei átültetésén és zongoradarabok komponálásán dolgozott. A Broadway egyik beszállítója lett. Amerikai tartózkodása alatt komponálta a Futórózsa és az Almavirág című operettjeit. Legutolsó New York-i sikere a *Love-letter* volt, amelyet Molnár Ferenc *Farkasának* szövegére szerzett Fritz Kreisler hegedűművésszel, zeneszerzővel együttműködve.

1920-ban még tett egy európai látogatást, de a következő évben a Lennox Hill Hospitalban 38 éves korában akut fehérvérben elhunyt. Egy budapesti rokonainak küldött sürgönyből kiderült, hogy a zeneszerzőt a legjobb szanatóriumban a legkiválóbb orvostanárok kezelték. Halála napján Londonban épp utolsó, négyszázadik, jubileumi előadásra tűzték ki a Szibillt. A bemutatón ott volt Giacomo Puccini is, aki azt mondta, hogy ez a legszebb operettmuzsika, amit életében hallott... Jacobi stílusában egészen különös grácia és szellemesség élt, lírája pedig egyike volt a legszubtilisabbaknak (finom, gyengéd).

Operettjeivel életében sikereket ért el itthon, és két fő műve repertoáron maradt bel- és külföldön is, bár az Operabase statisztikája szerint 2004–2020 között már csak Magyarországon játszották két főművét, pár alkalommal. (A *Leányvásárt* háromszor filmesítették meg [1918, 1941, 1982].) Amerikában keletkezett műveinek fogadtatása messze elmaradt a budapesti sikerektől, a *Szibill* mellett nagy szériát csak az *Apple Blossoms* ért meg, de ezt inkább Kreislerhez kötötték.

Operettjei, zenés játéka

- ***A rátartós királykisasszony* (1904)**
- ***A legvitézesebb huszár* (1905)**
- ***A tengerszem tündére* (1906)**
- ***Tüskerózsa* (1907) (Jókai Mór elbeszélése nyomán)**
- ***Van, de nincs* (1908)**
- ***Jánoska* (1909)**
- ***Leányvásár (operett)* (1911. Király Színház, Rátkai Márton és Fedák Sári közreműködésével)**
- ***Sybill* (1914)**
- ***Apple Blossoms* ('Almavirágzás', 1919, Fritz Kreislerrel)**
- ***The Half Moon* ('A félhold', 1920)**
- ***The Love Letter* ('A szerelmeslevél', 1921)**
- ***Miami* (1925, posztumusz pasticcio Vincze Zsigmond összeállításában, részben az amerikai szerzemények felhasználásával)**

Forrás: (wikipedia)

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!

Dr. Szeszlér Tibor: „Estandolt” zsidó műtárgyak nyomában III.

Minden egyes visszakapott vagy vissza nem kapott ingatlannak külön története van: a legismertebb a Zsidó Gimnázium épületéé, a mai Radnóti Gimnáziumé, ezer történet keringett róla, hogy miért igen és miért nem, miért kéne úgy hagyni, miért nem kéne úgy hagyni ... Végül a hitközség az ingatlanoknak egy nem jelentéktelen részéről lemondott. Leginkább azért, mert nem tudta azokra a célokra hasznosítani, amelyeket a törvény előírt. Ezen ingatlanok nem tévesztendő össze azokkal az ingatlanokkal, melyeket a Magyar Zsidó Örökség Közalapítvány azért kapott, hogy azt a bizonyos 47-es békeszerződést végrehajtsa.

Hatvan-hetven milliárd helyett még másfél milliárdnyit sem elfogadni nagyon nehéz dilemma volt, magam is megszenvedtem. Eltelt ötven év. Még mindig van körülbelül tizenöt-húszezer holocausttúlélő Magyarországon. Mindaddig, amíg a tárgyalások húzódtak, ők egy fillér életjáradékot, egy fillér jóvátételt senkitől nem kaptak. Sem Nyugatról sem Keletről. Egyik a másikára hivatkozva nem mozdult. A túlélők többsége öreg, beteg, és alacsony életszínvonalon él. Minél tovább húztuk volna az időt, annál kevesebben élnek meg, hogy megkezdődhet az életjáradékok folyósítása.

Az Antall-kormányban megvolt a politikai szándék a párizsi békeszerződés előírásainak teljesítésére és a szerződés megkötésére. A megállapodásra a zsidó szervezetekkel. A zsidó szervezetek egymást marták, hogy ki is képviseli a magyarországi zsidóságot, milyen arányú legyen a kuratórium, kik üljenek benne, és kinek milyen szava legyen. Ez alatt telt, múlt az idő, az Antall-kormány tisztségviselői pedig - gondolom - röhögtek a markukba. Az Antall-kormány Nyugat előtt mutatni akarta, hogy nem antiszemita, ezért sokkal többet adott volna át a zsidóságnak, mint amit végül is a Horn-kormány átadott. Erre számtalan jel utalt.

A Horn kormány arra az álláspontra helyezkedett, hogy ezt a közalapítványt köz jogilag létrehozza, jogutóddá teszi, és úgynevezett induló vagyonnal látja el. A magyar kormány, amikor ezt a szerződést a zsidókkal végül is tető alá hozta, ezt az induló vagyont úgy tekintette, hogy ezzel eleget tett a párizsi békeszerződésben vállalt kötelezettségeknek. A zsidó szervezetek viszont az induló vagyon kifejezést úgy értelmezték, hogy a kormány az első lépést tette meg a másfél milliárd körüli érték átadásával. Majd kapunk még pénzeket a gazdátlanul maradt zsidó vagyon terhére. Ezzel a vagyonnal elindulunk, hogy működhessünk, s az idők megkaphassák végre az életjáradékot. Ez az ügy még nincs befejezve. Megállapodtunk de az induló vagyon eltérő értelmezését mindkét fél fenntartotta magának. Hányszor fordul elő nemzetközi szerződéseknél is ugyanez? Megkötötték, s aztán hetekkel vagy akár napokkal később kiderül, hogy a felek eltérően értelmezik. Ugyanis fontosabb érdek fűződött a szerződés megkötéséhez, mint ahhoz, hogy tovább húzzuk-halasszuk az időt.

Én nem találtam színvonalas sajtóorgánumot, ahol összefogottan és világosan el lehetett volna mondani, vagy le lehetett volna írni, hogy mennyire nevetséges, ahogy kiszúrták a szemünket ezzel a vagyontáradással. És azt, hogyan voltunk rákényszerítve erre, s hogyan tartottuk fenn az eltérő értelmezésből fakadó játékteret. Hiszen nem tudjuk, milyen lesz a politikai konstelláció öt, tíz, húsz év múlva. Ötven évig nem történt semmi: nem két-három-öt év távlatában kell ezt a problémát tovább gondolni, hanem nyitva áll a lehetőség, hogy lesz egyszer olyan kormány, olyan társadalom, amely nemcsak szavakban, de tettekben is komolyan gondolja a jóvátételt s a nyomában fakadó megbékélést.

Dr. Szeszlér Tibor: „Einstandolt” zsidó műtárgyak nyomában III.

Gondolta-e valaki, hogy a svájci bankok kénytelenek lesznek engedni a nyomásnak, és kifizetni a sok száz millió dollárt? Mindez politikával és megannyi érzelmmel van át- meg átszöve. Élték a bűnösök, és éltek az üldözöttek, olyan erős érzelmek és érdekek kötődtek a tisztázáshoz vagy a hallgatáshoz, hogy tárgyilagosan ezen gondolkodni csak a következő generáció tud majd.

Amióta az orosz restitúciós törvény elindult - amely kimondja, hogy az összes, a Szovjetunióba került műtárgy az orosz állam tulajdona --, azon vagyok, hogy az ott lévő igen jelentős értékű műkincs-vagyon hazakerüljön. Elsősorban zsidó vagyok, de magyar zsidó. Kerüljenek vissza az innen vagy elnácik zsákmányából elrabolt kulturális értékek, s ha majd itthon lesznek, s a nagyközönség megtekinthette őket, ráérünk megvizsgálni, kit illetnek meg. A restitúciós törvényt évek óta tárgyalják. A Duma elfogadta egyszer, az orosz felsőház visszadobta, ez megismétlődött még egyszer, a felsőház is elfogadta, ekkor Jelcin nem írta alá és az alkotmánybírósághoz utalta. Az alkotmánybíróság helybenhagyta a törvényi, és már majdnem hatályba lépett, amikor Jelcin aláírásának megtagadása miatt az ügy ismét az alkotmánybírósághoz került.

Az ortodox jogászai felfogás szerint a legtöbb eset, amikor a tulajdonos nem a saját akaratából válik meg a tulajdonától, eleve jogellenesnek minősül. A háborús események fényében azonban ezt másképpen kell nézni, mert a háború mindig rendkívüli állapot, amely mindig jogon kívüli helyzetet teremt, ami írott joggal nem reparálható sérelmet okoz. Ezeket szerintem utóbb szerződésekkel lehet rendezni. Az első nemzetközi joginak tekinthető dokumentum 1943-ban, már a háború alatt „**keletkezett**” Londonban tartottak egy nemzetközi konferenciát, amely elfogadott egy nyilatkozatot. Ebben az aláíró országok figyelmeztették a hadviselő feleket, hogy polgári jogilag is semmisnek fognak minősíteni minden olyan jogügyletet, amelynek alapján műkincsek a háborús események következtében kerültek ki tulajdonosaik kezéből. Tehát akkor is, ha például a rabló szerződést mutatna föl a nála talált dolgok megvételéről. A francia, angol, amerikai aláírók a saját fosztogató hadseregeikkel szemben is meg akarták ezt a deklarációt fogalmazni, hiszen nemcsak a németek vagy az oroszok gyűjtögettek nagy hozzáértéssel, hanem az ő csapataik is nagy műkincsvagyonra tehették és tették rá a kezüket Európa megszállásakor. Ismertek konkrét történetek, amikor egy texasi hadnagy egy német kisvárosból egész középkori szoborkollekciót síbolt haza (tábori postával), és évtizedekkel később az örököseinek pervesztesként kellett a szobrokat visszaadnia. Ez a deklaráció természetesen nem nemzetközi szerződés hatályú. A fegyverszüneti egyezmények is foglalkoztak vele valamilyen szinten, végül a békeszerződések is. De az igazi résztvevő, a Szovjetunió nélkül nem lehetett ezt a kérdést megoldani. A Szovjetunió nem volt együttműködő partner ezekben a kérdésekben, a saját jól felfogott érdekéből kiindulva.

Amikor a Puskin Múzeumban először állítottak ki néhány képet azok közül, amelyek egész Európából, többek között Magyarországról a Szovjetunióba kerültek, senki nem tudta, hogy ez a gesztus milyen üzenetet hordoz. A világ vagy az agyoncsigázott, sokat szenvedett orosz nép számára. Vagy egy múzeumigazgató személyes ambíciója nyomán került a világ szeme elé az anyag egy töredéke? Hogy mi folyik a háttérben, erről senki nem tudhat semmi bizonyosat.

Folytatjuk...

RECEPT-TÁR

Épres Gazpacho leves

Nyári hőségben nincs is jobb egy frissítő, hideg levesnél. Jelen esetben a spanyolok nagy kedvencét készítettük el, a gazpachót, amit egy kis friss eperrel turbóztunk fel.

Hozzávalók: 2 főre

A leveshez:

- 100 g kovászos kenyér
- 1 konzerv hámozott paradicsom (250 g-os kiszerelés)
- ½ db kígyóuborka (200 g/db)
- 1 db kápia paprika
- 200 g eper
- ½ fej lila hagyma (100 g/fej)
- 1 gerezd fokhagyma
- 8 levél friss bazsalikom
- 100 ml olívaolaj

- 300 ml víz
- 50 ml fehér balzsamecet
- só, bors

A tálaláshoz:

- ½ fej lila hagyma (100 g/fej)
- 0.25 db kígyóuborka (200 g/db)
- 2 ek olívaolaj
- 3 db friss eper

Elkészítés:

Az épres gazpacho recept első lépéseként a kenyeret kenyérpíróban vagy serpenyőben megpirítjuk, és hagyjuk kihűlni. Ez sűrítőelemként és ízesítőként egyaránt szerepet játszik majd a levesben. (Természetesen, aki gluténérzékeny, az el is hagyhatja belőle.)

A leves minden más alapanyagát a pirított kenyérral együtt kisebb darabokra vágjuk, egy turmixgépbe helyezzük és lepürésítjük. A kész mixet levesestálba öntjük, a tetejére halmozzuk a felkockázott lila hagymát és a felkarikázott uborkát, meglocsoljuk egy pici olívaolajjal, és friss eperdarabokkal díszítjük. Könnyű és frissítő ebéd vagy vacsora lehet, ami különösen jólesik kánikula idején.

Elkészítési idő: 15 perc

Forrás: (streetkitchen)

MEGHÍVÓ: Megemlékezés a Vészkorszak kertvárosi áldozataira

1944. június 30-án Sabbat előtt pénteken deportálták a jelenlegi Budapest XVI. kerület elődtelepülései (Árpádföld, Cinkota, Mátyásföld, Rákosszentmihály, Sasalom) zsidó lakosságát, mintegy 2100 főt.

זכור
EMLÉKEZZ!
1944-2023
Megemlékezés a Vészkorszak
kertvárosi áldozataira
2023. június 30-án 17 órakor
az egykori rákosszentmihályi
zsidó imaház előtt
(1161 Budapest, József u. 55.)
Beszédet mond:
Kovács Péter polgármester
Mester Tamás,
a Budapesti Zsidó Hitközség elnöke
dr. Goldberger Tamás

זכור
AZ EPÜLET 1938-1963 KÖZÖTT
ZSIDÓ IMAHÁZ VOLT.
MELETTE ÁLT
A RÁKOSSZENTMIHÁLYRÓL ELHURCOIT
650 ÁLDOZAT NEVÉT MEGŐRÖKÍTŐ,
1949-BEN EMELT HOLOKAUSZT EMLÉKMŰ,
AMIT 1963 UTÁN ELBONTOTTAK.
1944. JÚNIUS 30.
EMLÉKEZZÜNK!
Budapest-Főváros XVI. kerületi Önkormányzat
2019

Izrael történetének legnagyobb befektetése valósul meg hamarosan

Az új üzem beruházási értéke, 25 milliárd dollár, akkora, mint Libanon egész éves nemzeti jövedelme.

Az amerikai INTEL elektronikai óriáscég 25 milliárd dolláros beruházásra készül Izraelben. A cél a chipgyártás továbbfejlesztése, izraeli szellemi tőke bevonásával. A beruházás keretében 2027-től működne egy új üzem Izraelben. A hírt a cég honlapja is megerősítette. Megállapodtak abban is, hogy a vállalat nyereség-adókulcsa 5 százalékról 7,5-re emelkedik, ami már önmagában is hatalmas bevétel az izraeli államkasszának. Legalább 7 évig működni fog, aztán tovább fejlesztik.

Az új üzem beruházási értéke akkora, mint Libanon egész éves nemzeti jövedelme. A Jeruzsálemtől délnyugatra fekvő Kiryat-Gat-ba tervezett gyár hétezer mérnöknek, tervezőnek és szakmunkásnak nyújt munkalehetőséget.

Az izraeli telephely megépítése követi az INTEL globális stratégiáját, aki technológiai szempontból a tajvani fejlesztések mögött jár, de ezt tömeges termékelhelyezéssel kompenzálja. Azaz elárasztja gyártmányaival a teljes világpiacot, amire egyik legnagyobb vetélytársa, a tajvani TSMC nem képes.

Patrick Gelsinger INTEL-vezér és mások szerint is a félvezető-ipar ma már a nemzetközi termelési és vezetési hálózat nélkülözhetetlen láncszeme. Léteznek olyan ágazatok, amelyek a mikroelektronikai alkatrészek nélkül működésképtelenek volnának. Az ágazat termelése már meghaladja az ezermilliárd dollárt, és ennek rohamos növekedése várható, írja az euronews.

Előzmények:

Az 1968-ban alapított INTEL első vezetője a magyar származású Gróf András (Andrew Grove) volt, oldalán a szintén magyar Vadász Lászlóval (Leslie. L. Vadasz). A cég ma már százezernél több dolgozót alkalmaz világszerte (Írország, Németország, India, Hong Kong, Malajzia, Olaszország).

Mint az INTEL megállapítja, az izraeli technológiai iparban dolgozók magasfokú képzettsége és kreativitása olyan hozzáadott-érték, ami nem csak a mennyiségi, de a minőségi fejlesztéseket is biztosítja.

Forrás: (akibic)

Amit Becher kiütéses győzelmet aratott

Az Izraeli Ügyvédi Kamara elnököt választott – ezzel a máskor még a jogászokat sem annyira érdeklő hírrel első helyen foglalkozott a napokban az izraeli közvélemény. Talán azért, mert – ahogyan az óriási többséggel megválasztott, Amit Becher fogalmazott – megválasztása “fontos fejezet lesz az izraeli demokrácia történetében”.

Amit Becher kiütéses győzelmet aratott fő riválisa, Efi Nave felett az Izraeli Ügyvédi Kamara elnökválasztásán, amit kedden tartottak országsszerte. Többek között az volt a tét, hogy rövid távon megakadályozzák a kormány azon erőfeszítéseit, hogy átalakítsa az igazságszolgáltatási rendszert és ezzel az ország demokratikus felépítését is. Ennek tudható be, hogy az ügyvédek rekordszámban vettek részt a szavazáson: a jogosultak több mint fele ment el, szemben a szokásos 20-30 százalékkal.

A hivatalosan közzétett eredmények szerint Becher a szavazatok 73%-át kapta, míg Nave csak 20%-ot, s a további két jelölt 4% illetve 3%-ot ért el. Becher a kamara országos tanácsának összetételét meghatározó listája szintén átütő győzelmet aratott, megszerzett 16-ot a testület 28 közvetlenül megválasztott helyéből. Ennek még az elnökválasztásnál is nagyobb jelentősége van, mivel ez a testület delegálja a kamara két képviselőjét a bírókat, ezen belül az alkotmánybíróként is eljáró Legfelsőbb Bíróság bíróit megválasztó tanácsba.

A választási eredmény azt mutatja, hogy a demokratikus-liberális tábor győzedelmeskedett az ügyvédek körében, valamint azt is, hogy ezúttal bizalmat szavaztak egy olyan jelöltnek, aki az ügyvédi szakma, s az ügyvédi kamara iránti megrendült bizalmat is megpróbálja majd kijavítani. Mind a kamarai elnökként évekig eljáró Efi Nave, mind a korábbi elnök, Avi Himi szexbotrányba keveredett tisztsége során, Navet a napokban jogerősen korrupciós bűncselekményért is elítélték. Mégis elindult az elnökválasztáson. A **“jogi forradalom”** törvénytervezetei ellen határozottan fellépő, a hétvégi tüntetések egyik fő szóvivőjeként szereplő Bechernek nem lesz könnyű dolga, mert megválasztása arra fogja kényszeríteni a kormánykoalíciót, hogy meggyorsítsa a bírósági átalakítást célzó jogalkotási folyamatot. Be is indult már a kamara felszámolását célzó jogalkotás: a kamarai tagság “önkéntessé” tételét, az igazságügyi minisztérium “szakmai” alárendelésére tett javaslatokat már be is adta a kormánykoalíció a Kneszetben.

Becher 1975-ben született Petah Tikvában, a Tel-Aviv Egyetemen szerzett jogi-, s a Harvardon közigazgatási mesterdiplomát. 2007-től ügyészként dolgozott a gazdasági és értékpiacon ügyészségen, de 2019-ben otthagyta azt, és közjogi pályára fordult, mert – elmondása szerint – “küzdeni akart az igazságszolgáltatás függetlensége elleni támadásokkal szemben”. Megpályázta az ügyvédi kamara tel-aviv-i körzeti elnöki posztját, és meg is választották. Becher már évek óta beszél a Legfelsőbb Bíróság és annak függetlenségének fontosságáról, egy, a 2020-ban a Globes gazdasági magazinnak adott interjújában többek között például ezt mondta: **„ez egy erőd az, amely a jog védelmét szolgálja, az egyének, a kisebbségek jogait és az egyének azon képességét, hogy kiálljon a többséggel, a kormányzattal szemben. Úgy gondolom, hogy az ügyészség elleni támadások, az igazságszolgáltatás függetlensége, a jogállamiság és az ország demokratikus alapjai elleni lépések minden határt átléptek, és valamilyen módon mozgósítani kellett, hogy azt megállítsuk”** – mondta az interjúban Becher.

A jogásztársadalom döntése ezúttal nagyon fontos volt: ha az Izraeli Ügyvédi Kamarának sikerülne olyan képviselőket kinevezni a bíróválasztó bizottságba, akik osztrák az átalakításokkal szembeni álláspontját, az megfosztaná a kormányt a többségtől ebben a fontos testületben, és ezzel – időlegesen legalábbis – meghiúsítaná Jariv Levin igazságügyi miniszter tervét, hogy ultrakonzervatív legfelsőbb bírókat nevezzen ki, akik ellenzik a bírósági beavatkozást a kneszet esetleg emberi jogok vagy alaptörvények elleni jogszabályaiba és a kormány akár jog- vagy törvényellenes döntéseibe.

Forrás: (izraelinfo)

SPORT HÍREK RÖVIDEN

Izraeli válogatott, arab focistát szerződtetett a Fradi. A bajnoki címvédő Ferencváros szerződtette a Maccabi Haifától a 15-szörös izraeli válogatott, háromszoros izraeli bajnok és egyszeres Izraeli Kupa-győztes Mohammed Abu Fanit.

A zöld-fehér klub honlapja szerint a 25 éves középpályás az észak-izraeli városban végig járta a klub akadémiáját, majd 2017 júliusában lett tagja az együttes felnőtt csapatának, amely két hónappal később kölcsönadta őt a Hapoel Ramat Gannak. A jelenleg a másodosztályban szereplő csapatnál 29 tétmérkőzésen jutott szóhoz, és két gólt szerzett, majd újabb kölcsön következett, két szezont játszott a Hapoel Haderában, ahol 49 mérkőzésen öt gól és négy gólpassz volt a mérlege.

Három éve júliusban visszatért a Maccabi Haifához, ahol alapemberré vált. A 2021/22-es szezonban pályára lépett a Konferencia-ligában (játszott a Feyenoord, a Slavia Praha és az Union Berlin ellen is), a következő idényben pedig a Bajnokok Ligája csoportkörében szerepelt. Olyan együttesek ellen bizonyíthatott, mint a Paris Saint-Germain, a Juventus és a Benfica. Az izraeli felnőtt válogatottban 2020. október 8-án, a Skócia elleni Eb-playoff mérkőzésen debütált, és eddig összesen 15 alkalommal lépett pályára.

93 éves korában elhunyt Ben Helfgott, a két holokauszt túlélő egyike, aki olimpián versenyzett. Helfgott tinédzserként túlélte a holokausztot, majd súlyemelő bajnok lett, és a holokauszt oktatásának bajnoka. 2018-ban lovaggá ütötték.

"Sir Ben Helfgott az egyik leginspirálóbb ember volt, akit ismertem" - mondta Ephraim Mirvis brit főrabbi a londoni Jewish News szerint. "Karizmatikus és szenvedélyes vezető volt, aki az együttérzés, a megértés, a szeretet és a békés együttélés értékeit hirdette. Saját borzalmas élményei arra inspirálták, hogy fáradhatatlanul dolgozzon egy békésebb és egységesebb világért, és minket is arra ösztönzött, hogy ugyanígy tegyünk". - Helfgott

1929-ben született a lengyelországi Piotrkowban. Egyszer elmondta, hogy szülei aggódtak a lengyelországi zsidó jövőjük miatt, és 1935-ben a családja papírokat szerzett, hogy az akkori Palesztinába távozhasson. Nagyanyja azonban nem akart elmenni, ezért maradtak. A nácik 1939-ben szállták meg Lengyelországot, amikor Helfgott 10 éves volt. Családját gettóba kényszerítették, a nácik első gettójába Európában. Helfgott apja vezette az élelmiszer-csempészetet a gettóba, míg Helfgott maga kihasználta szőke haját, és a gettón kívül töltött időt - Dávid-csillag karszalag nélkül. Helfgott három évet töltött a gettóban, mielőtt őt és apját a buchenwaldi koncentrációs táborba küldték. Családjának többi tagját Ravensbrückbe deportálták. Helfgottot végül elválasztották apjától, akiről később megtudta, hogy megölték, amikor megpróbált elmenekülni egy halálmenet elől. Helfgottot a schliebeni, majd a három héttel később felszabadított Theresienstadt-i koncentrációs táborba küldték. Helfgott 15 évesen még élt és árva volt.

Ekkor kapva kapott a lehetőségen, hogy Angliába menjen, ahol újra találkozhatott volna a nővérel. Helfgott ott fedezte fel a súlyemelést. A 180 centis Helfgott 1955-ben, 1956-ban és 1958-ban is brit könnyűsúlyú bajnok lett. Képviselte az Egyesült Királyságot az 1956-os és az 1960-as olimpián, és aranyérmert nyert a Maccabiah Játékokon 1950-ben, 1953-ban és 1957-ben. 1995-ben beiktatták a Nemzetközi Zsidó Sporthírességek Csarnokába. Sportteljesítményei ellenére Helfgott legnagyobb szenvedélye a túlélőket támogató munkája volt. A '45 Aid Society elnöke volt, egy olyan szervezeté, amelyet a fiatal túlélők - akiket gyakran "fiúknak" neveztek - hoztak létre, akik 1945-ben érkeztek Angliába, összesen 732 gyermek.

"Ben volt az egyik legnagyobb nagykövete a Fiúknak, sőt, minden holokauszt-túlélőnek" - áll a szervezet közleményében.

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FŰVÁROS ZSINAGÓGA

ה"ב

REJTVÉNY, AGYTORNA (SÁBESZ UTÁNRA)

							RÁADÁSUL	KÖNYÖRÖGVE KÉR	IDE-ODA MOZGAT	SPANYOL ÉS SVÉD AUTÓK JELZÉSE	JÖJJ! KÖLTŐI SZÓVAL	JÉGBEN ÁLL!	KIPLING FEKETE PÁRDUCA	A POÉN 1. RÉSZE	
							TI SZTELT, RÖVIDEN					AGGÓDNI KEZDI!			
							SEMMIKOR			OMLIK BÉR ELEME!		EREDMÉNYEZŐ			
							TÁVOLLABBI HELYRE			KINEK A TULAJDONA? DIDERGŐ					
							BIBLIAI HAJÓS!			ZUBOG A VIZ NYEREGBEN ÜL					
							BIRKAISTÁLLÓ			HÓDOLÓ TISZTELET KATONAI TEREP					
SÁRGUL A SZALONNA	A POÉN 2. RÉSZE	FÁSULTSÁG, KÖZÖNY	A KÉN VEGYJELE	KORSÓBAN VANI	FELKÁPOTT SZOKÁS	HAJLOTT KORÚ ILYEN HÁZ IS VANI!									
									VARÓSÓ HATÁRAI! A FIÓKBA REJT		FATÁL SZÉLEI! MINDJÁRT				
AMPER, RÖVIDEN			KURJONGATÓ									EME			
FÉLIG CSÍP!			ÓZD KÖZEPE!									GÖRBÜL			
HEVESEN IDE-ODA MOZGAT					LÉNYEG, ÉRTELEM KELLEMETLEN										
INDUL AZ UTAZÁSI			FELSŐ VÉGTAG PARLAGI NÖVÉNY			NÖVÉNYI FŐZET HOSSZMÉRTEK					TAGADÓSZÓ SZÁLKADARABI				
RUHÁT VASAL							PRAKTIKUS KOPÁR (VIDÉK)								
RÓMAI PÁSZTOR-ISTEN					USA-BELI AUTÓMÁRKA ÁGAZAT					AZONBAN CÍMERMADÁR					
ENERGIA, RÖVIDEN	SÁNCOL A SAKKOZÓ MÁSHOVÁ ÖLT								PUSKA RÉSZEI! CSAHOLÁS	TÜSKÉS ÁLLAT LENSZÁL					
FELADATOT NEKI AD							PARLAGOT FELSZÁNT BIRSMAGI							ÁL, NEM VALÓDI	
AZ ELTE EGYIK KARA					KISMÉRTEKBE PENGE ANYAGA					RENGETEG CSELEKSZIK			A KÓRHÁZ JELE ORRÁESŐ		
BELÜL BŐVÍTŐ!			SZÁNDÉK A KUKORICA TERMÉSE							ÓKORI ORSZÁG AZ ESŐN ÁLLÓ					
KÁVEMARADÉK TESLA, RÖVIDEN					SÍNVÉGI GIGAVOLT, RÖVIDEN	SZÍNHÁZ, RÉGIESEN NÉMÁN JÖNI!									
							ÉDES-VÍZI HAL HALSZELET!				VONATKOZÓ NÉVMÁS				
RÉGIÓ, VIDÉK	S											!	BRIÓSMARADÉKI		

IMAI DŐK, GYERTAGYÚJTÁS, IDŐSEK KLUBJA ESEMÉNYEK

2023. Jun. 23. – 2023. Jun. 30.

DÁTUM	REGGEL	ESTE
23. péntek	7:00	19:00
24. szombat	8:00	21:00
25. vasárnap	8:00	19:00
26. hétfő	7:00	19:00
27. kedd	7:00	19:00
28. szerda	7:00	19:00
29. csütörtök	7:00	19:00
30. péntek	7:00	19:00

Nesziá tová:
Mindenféle utazás előtt szokás ezt kívánni társainknak. (Modern héber kifejezés)

Gyertyagyújtás és Szombat kimenetele Budapesten

DÁTUM	ESTE	DÁTUM	ESTE
23. péntek	20:26	24. szombat	21:48
30. péntek	20:26	01. szombat	21:47

POÉN SAROK

Móricka új órát kap, de az pár nap után megáll. Erre Móricka szétszedi az órát, és egy döglött hangya esik ki belőle.

Felsőhajt:

- Na ja, meghalt a gépész!

ESEMÉNYEK

Bihari László úr megbízásából Horowitz László előimádkozó „kél mole” imát mondott nagymamája és Müller Nándor emlékére.

Smulovics Róbert és testvére Smulovics István Jahrzeit-ot tartottak az édesanyjuk után. A reggeli imádkozás befejeztével rendkívül finom és bőséges tikunt adtak.

EMBERBARÁT IDŐSEK KLUBJA

„IDŐSEK KLUB” -ja, rendezvényeire várjuk kiléni tagjait. Várjuk tagjaink szíves megjelenését és ötleteiket, melyekkel segítik a klub működését. Következő klubrendezvényt június 28.-án, szerdán délelőtt 10:00 órától tartjuk a földszinti klubteremben.

Nagy Fuvaros utcai Templomkörzet
Emberbarát Templomegylet

Budapest. 1084
Nagy Fuvaros utca 4.
Tel: 334 27 31

Email: nagyfuvaros@gmail.com
<https://www.facebook.com/Nagyfuvaros4>

Felelős kiadó: Streit Sándor
Szerkesztő: Streit Gábor